

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : รัฐกับชาวนา: ศึกษากรณีการต่อต้านอำนาจรัฐของชาวนาไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2519

ชื่อผู้เขียน : นายธานี สุขเกษม

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. อาจารย์ ดร.วิโชติ วัฒนโธ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.สุชาติ ศรียารัตนย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ สุขวิรัช

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุที่ทำให้ชาวนาไทยมีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ 2) ศึกษารูปแบบในการต่อต้านอำนาจรัฐของชาวนาไทย 3) ศึกษาลักษณะการตอบสนองของรัฐต่อการเคลื่อนไหวของชาวนาไทย 4) ประเมินความสำเร็จและความล้มเหลวของขบวนการชาวนาไทย

ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 ประการ ที่ผลักดันให้ชาวนาไทยมีการเคลื่อนไหวต่อต้านอำนาจรัฐในช่วงปี พ.ศ. 2516-2519 ประการแรก คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างความทันสมัยตามแนวทางทุนนิยมที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงเกิดความไม่สมดุลระหว่างชนบทกับเมือง ช่องว่างของรายได้ความยากจนในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความยากจนของชาวนาที่เกิดจากการสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การมีหนี้สินและการแบกรับภาระพรีเมียมข้าว ประการที่สองคือ ปัจจัยด้านการเมืองซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ที่ก่อให้เกิดบรรยากาศ แห่งเสรีภาพทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ชาวนาก็ได้เกิดการตื่นตัวทาง

ท 128761

การเมืองอย่างสูงเช่นกัน ประการที่สาม คือ ปัจจัยด้านอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากการที่ชาวนาได้รับแรงกระตุ้นจากนิสิตนักศึกษาที่ออกสู่ชนบทในโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย ทำให้ชาวนาเกิดการเรียนรู้วิธีการต่อสู้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาของตน

รูปแบบในการเคลื่อนไหวของชาวนาที่ใช้ในการต่อสู้เรียกร้องต่อรัฐบาล ได้แก่ การชุมนุมเพื่อยื่นข้อเรียกร้อง การเดินขบวน การประท้วง การเจรจาต่อรองกับรัฐบาล และการจัดตั้งสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ เพื่อเป็นองค์กรของชาวนาในการเคลื่อนไหว

อย่างไรก็ตาม ผลจากการดำเนินการเคลื่อนไหวของขบวนการชาวนา ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากฝ่ายอนุรักษ์นิยม และการปราบปรามของรัฐในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลอบสังหารผู้นำชาวนาเป็นจำนวนถึง 33 คน และในที่สุดภายหลังเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ขบวนการชาวนาไทยก็ยุติบทบาทลงโดยสิ้นเชิง